

ВІСНИК

VISNYK ^{the} HERALD

суспільно-політичний місячник

РІК XXXVI Ч. 12
YEAR XXXVI No. 12

ГРУДЕНЬ — 1983
DECEMBER — 1983

ЦІНА 0.90 ЦЕНТІВ
PRICE \$.90

ВІСНИК

ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ

ЗМІСТ

Різдвяно-Новорічне звернення ГУ ООСЧУ	1
Д-р ВАСИЛЬ НІНЬОВСЬКИЙ — Мертві і живі обманники говорять	6
ЮЗЕФ ЛОБОДОВСЬКІ — Польща і Україна	9
ВАСИЛЬ ЛІТВІН — Гренада... Гренада...	13
VII З'їзд Об'єднання Жінок ОЧСУ	15
ЛЕСЯ ХРАПЛИВА — Свят-Вечір (Вірш)	18
ПРОФ. І. ЛЕВАДНИЙ — Київ у 1943 році	19
О. Р. — Століття „Орієнт-Експрес”	22
„Державний герб” (Рецензія)	23
ІЛАРІОН ХМАРА — Чи москвини були... ?	24
ПАНЬКО НЕЗАБУДЬКО — Політична Аритметика (Фейлетон)	

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ЖУРНАЛУ-МІСЯЧНИКА ООСЧУ „ВІСНИК”, ІЗ СТОРИНКОЮ ОЖ ОЧСУ, КОШТУЄ ТІЛЬКИ 10 ДОЛЯРІВ. ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НАШ ЖУРНАЛ, НАДСИЛАЙТЕ ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД, БО ЧИМ МІЦНІШІЙ ПРЕСФОНД — ТИМ КРАЩА ПРЕСА!

ОУН — ЦЕ ЧЕСТЬ І СОВІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ! НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ — ЦЕ ШЛЯХ ДО ПЕРЕМОГИ НАД ОКУПАНТОМ!

РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА „ВІСНИКА” КОШТУЄ ЛІШЕ 10 ДОЛ. НА РІК..
ЧУ ВИ ВЖЕ ВНЕСЛИ ПЕРЕДПЛАТУ НА РІК 1984-Й?

ВІСНИК

ХРИСТОС РОДИВСЯ — СЛАВІТЕ ЙОГО!

**РІЗДВЯНО-НОВОРІЧНЕ ЗВЕРНЕННЯ
ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ООСЦУ**

Дорогі Подруги і Друзі!

У праці для добра всієї української вільної спільноти і в діяльності для допомоги Нескореній Україні ми гідно закінчили 1983-й Рік Божий. Ми активно підтримували головне представництво українців у Америці УККА, нас не бракувало на багатотисячних антимосковських демонстраціях з нагоди 50-ліття штучного Голодомору в Україні; ми були рушиями й організаторами різних історичних відзначувань, як 45-ліття смерті славетного творця УВО і ОУН Полк. Євгена Коновальця чи 100-ліття народження націоналіста-мислителя д-ра Дмитра Донцова, або 40-ліття створення АБН.

У висліді нашої активної діяльності — все глибше у свідомість американського народу проникає думка, що для розв'язки сучасної світової кризи треба допомогти поневоленим народам визволитися з ярма совєтської Росії. Цього року ми були свідками, як у Білому Домі у Вашингтоні про Поневолені Нації говорили Президент Реген і Прем'єр України з 1941 року, президент АБН Ярослав Стецько.

В Україні далі — за виневомом Дост. Ярослава Стецька — „тряває боротьба за владу Нації”. Цю боротьбу ми раніше підтримували і надалі будемо всіляко підтримувати.

Ми виступали і будемо виступати проти на-в'язуваного Москвою детанту, обманного культурного, різних партократичних теорійок, бо з історії знаємо, що Росія в минулому і в сучасному була і є ворогом не лише України, а й усіх вільнополубних народів.

Ми підтримували і будемо підтримувати за-конно вибрані на ХІІІ Конгресі УККА керівні

органі, як такі, що стоять на платформі боротьби за збереження і зміцнення Американської Держави і продовження змагань за відновлення Української Самостійної Соборної Держави.

Ми всіляко в минулому і тепер підтримуємо рідні українські Церкви, рідну українську науку і культуру, українське шкільництво, українські молодечі патріотичні організації. Боротьба проти асиміляційного процесу є одним із наших важливих завдань на наступні роки. Український народ ставить опір примусовій русифікації — ми тут, на волі, повинні протистояти денаціоналізації наших дітей, якої ніхто не вимагає.

Готуємося вже тепер гідно відзначити в наступаючому 1984-му році 325-ліття славетного бою під Конотопом, коли українські козачі війська наголову розгромили московську армію; готуємося великою працею для добра України відзначити 70-ліття з часу народження Незабутнього Провідника Св. п. Степана Бандери, що припадає на 1984-й рік, 60-річчя від часу смерті Миколи Міхновського, автора праці „Самостійна Україна” в 1900 р., — перекажім нашим дітям, що зловорожа, імперіалістично-шовіністична Москва 25 років тому відбрала підступним пострілом свого агента життя Степанові Бандері, — ідеї якого живуть і житимуть вічно, бо вічною є під Божим небом наша дорога Нескорена Україна!

Шідсумовуймо пройдений рік діяльності, плянуймо на черговий, і завжди пам'ятаймо, що хоча ми в далекому запіллі — ми є також на дуже важливій лінії Фронту допомоги Нескореному Українському Народові в боротьбі за відновлення УССД. Підтримуймо наш „Вісник”,

М. БОЄСЛАВ

ПОВСТАНСЬКИЙ СВЯТ-ВЕЧІР

*Над бором зірка квітом зацвіла —
Затихли гамірні слова і жарти.
Роями думи гнались до села,
А серце било, било, мов на старті.*

*Озвалась туга десь — сьогодні там...
І кожному причуся голос: — Сину!..
І печаттю жалю біль замкнув уста —
Ta раптом хтось у душу іскру кинув.*

*I кров заграла боєм молода:
— Христос родивсь! — борами загриміло,
До сіл з мечем летіла коляда
I Правді гімн співала зброя сміла.*

пам'ятаючи, що національна преса це — зброя у боротьбі.

Бажаємо Вам, Вашим Родинам і Друзям, як і всьому нашому Українському Народові на Батьківщині і в розсіянні Веселих Свят Різдва і щасливого Нового 1984 Року Божого! Як зійшла благовістна Зоря над Єрусалимом, так і над нашою Україною зайде золота Зоря свободи і державної незалежності!

ГУ ООСУ,
Нью-Йорк

"VISNYK" — "THE HERALD" (ISSN 0042-7004) is published Monthly, except July and August, when bi-monthly for \$10 per year by the Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc., 136 Second Avenue, New York N.Y. 10003. Second-class postage paid at New York, N.Y.
POSTMASTER: Send address changes to THE VISNYK — THE HERALD, P.O. Box 304, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

Леся Храплива

**ПСАЛОМ ПОМЕРЛИХ З ГОЛОДУ
В 1933 РОЦІ**

*Ти прости, що в хороми надсвітнього світла
приходим,
Почорнілі, зболілі, неначе чорнозем розритий.
Гаснуть зорі під стіл обважніліх, розпухлих
походом,
риють янголи лик, бо на нас моторошно
дивитись.*

*Нас, Всесильний, побач, бо могутні землі нас
не знали,
Коли брали у нас до зерна — пропотілу
сторицю,
Щоб колесами тіло живе розкріїши
на шпалах,
Погула в ненаситного гніву морозну столицю.*

*Ми прийшли; почисли Ти Один, бо числа нам
не знали,
Що незрячі міста наче совість похмуря обсліни,
Щоб скарби з задушевної скрині міняти у ката
За останок життя — свого ж хліба шкуринку
згірчілу.*

*Ти прости, що хапаються облаків пальці
кістляві;
Нехоронені ми і зісохлі на кісті немовлята —
Що прийшли у притвори Твої одвічної слави,
Непохитною скаргою тут хоч до віку стояти.*

*Ми не просимо кари на них, бо Ти сам
справедливий,
І в розбитих Порогах вже ісці гудуть горобині,
Тільки дай нашим костям таким колоситися
жнивом,
Жнивом волі, що більше ніхто не візьме
з України.*

ДОРОГІ ПОДРУГИ, ДРУЗІ, НЕ ЗАБУВАЙМО ПРО КОЛЯДУ НА ВІЗВОЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ!

ОДИН ДІГРОК З ІСТОРІЇ АБХ

Понад Пасхальнінн

Якщо ви не зустріли вже цю історію, то ми ще раз розповімо вам про те, як Абхазія здобула незалежність.

Відомо, що відомий письменник і громадський діяч Ахеяєва, який був членом Революційної комісії Абхазії, після

ВІДНОВЛЕННЯ АБХАЗІЙСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТІ

дипломатичну мову, говорив Ю. Ретінгер, коли тільки дізнався, що я знаю його рідну мову.

Він повторив заяву мін. Данкена Сендса про рішення у справі участі чи неучасті українців „та інших недержавних народів” у Конгресі за Об’єднану Європу і відмовлявся будь-чим допомогти. Ясно було, що українців він ненавидів, але українцями погорджувати не міг, бо добре зінав, який сильний і небуденний збройний опір ставила УПА і рев. ОУН в обороні українського населення окупованої Холмщини, Підляшшя, Перемишлі і Лемківщини ще недавно, бо протягом 1947 року. Видно і йому, рішучому антикомуністові, серце боліло за ген. Съверчевського і інших „хоробрих” наїзників на українські землі за Бугом і Сяном, які впали там від куль вояків УПА і бойовиків ОУН.

Все ж таки, треба підкреслити, він умів стримати себе і продовжувати розмову, наїжену багатьма запитаннями про силу УПА „під союзосійським режимом в Україні”, про силу української політичної еміграції та про вигляди політичної акції українців Канади й Америки. Ми розійшлися із ввічливо-холодними блісками в очах. Були підстави побоюватися, що Ретінгер, через своїх „зв’язкових”, може ускладнити чи навіть „скоротити” мое перебування у Голландії.

Наполегливі заходи, прискорені новою запискою від Ярослава Стецька („За всяку ціну передайте меморіал, говоріть зокрема про АБН!...”) — дали добре висліди. Мені пощастило роздобути акредитацію „спостерігача” для інж. П. Шумовського з Парижу (як представника УГВР в неофіційному характері) і для себе журналістську акредитацію. На жаль, інж. Шумовський не зробив ніяких заходів, щоб отримати візу на приїзд до Голландії. Зі

„... Три прикмети: ШЛЯХЕТНІСТЬ, МУДРІСТЬ, ВІДВАГА — три основні прикмети володарської кляси... З проводом, який ті прикмети посідає, ніякий ворог нічого не зробить: шляхетного не підкупиш, мудрого — не обдуриш, мужнього — не залякаєш!”

Д-р Дмитро Донцов

мною був один союзник з АБН-у, естонець Арво Горм — також у характері представника преси поневолених балтицьких народів.

Можна уявити собі здивування на обличчі д-ра Ю. Ретінгера, коли він побачив мене під час розмови з ректором університету в Майнц, прелатом Реацом — членом західньонімецької делегації. Тоді він, Юзеф Ретінгер, прямо онімів і тільки делікатно постукував свою паличкою. Згодом — протягом трьох днів Конгресу в Гаазі та після „походу об’єднаної Європи” в Амстердамі — ми зустрічалися і обмінювалися холодними кивками голови. Ретінгер зінав про те, що меморіал АБН знайшовся в руках Вінстона Черчіла, що голландське агентство радіо і преси офіційно передало про це вістку своїми телетайпами до радіо і преси. І зінав, що в різних приміщеннях Конгресу (поряд з офіційною літературою країн-учасниць, поряд!) були на виду інформаційні матеріали АБН-у, УПА та зокрема „Карта концтаборів у Сов. Союзі — система ГУЛАГ”. Ясно — все це було „проти правил”...

Однаке Ретінгер не зробив ніяких протизаходів супроти мене та Арво Горма, хоч зінав, що наше діяння суперечило повноваженням „представників преси на Конгресі: не вести т.зв. пропагандистської роботи”. Певні труднощі мав з наими голландець — керівник відділу преси, але врешті і він також принишк... Може Ретінгер порадив йому не встравати в суперечку з людьми, які щось-десь мають спільногого „зі старшинами воїнами УПА”... Цього переконання в його думках-зодгадах ми не розвівали.

Після Конгресу (1948) він зник з нашого обрію, бо він був дипломат на високому рівні, а ми — тільки сірі люди тоді мало відомих визвольних рухів — українців та естонців. Його прізвище потрапило під мою увагу, коли 1954 року преса принесла нотатку про нараду „видатних діячів — теперішніх і колишніх” у резортному готелі „Вільдербрех”, містечко Оостерберх, у Голландії. Потім вістка, що він помер, вже як ініціатор „Групи Вільдерберх”.

Хоча люди не часто сходяться, то їхні дороги частіше перехрещуються. Про Ретінгера поляки-редактори висловлювалися негативно, як про „Черчілевого агента” і „ворога” ген. Сікор-

ського. Тепер ім'я Ретінгера — „екзильного дипломата і політичного філософа” — протягом травня 1983 року з'явилось на сторінках усієї преси і згадувалося в радіо й телевізії. З пошанбою, як грайдиться говорити її писати про „сіру еміненцію” з оточенням великого державного діяча Великобританії В. Черчіла.

Ніхто не здогадувався, що Ю. Ретінгер зазнав більшої поразки тепер, у 1983 році, ніж тоді — в час нашої конfrontації в Гаазі. Чому? А тому, що ні Ретінгер, ні всі інші противники концепції АБН (і зокрема противники присутності українців на міжнародних форумах) не спромоглися зупинити погоду правди і справедливости. Концепція АБН, завдяки наполегливості президента АБН Я. Стецька та його численним співробітникам, здобула офіційне моральне визнання у найвищих державних керівників ЗСА, парляментаріїв та військових керівників великорідженів Заходу.

Нехай ця нотатка буде скромним висловом визнання заслуг усіх тих молодих українських діячів, які з небуденним ентузіазмом, ще з 1946 року почавши, розвивали і несли цю концепцію на всілякі форуми і вивели її на міждержавний рівень стосунків. Так вони — пропагатори АБН — достойно виконали заповіт своїх друзів, які ще в Україні — в Житомирських лісах — започатковували цю концепцію спільної боротьби поневолених національностей проти Советської Росії. На те, яку велику відстань вони побороли, натякає і ця нотатка, що являє собою тільки один-однієї листок з історії АБН у період від Вінстона Черчіла до през. Рональда Регена.

БАТЬКИ-МАТЕРІ, ПАМ'ЯТАЙМО, ЩО РЯДИ СПЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ АМЕРИКИ ПОВИННІ ПОСТИНО ПОПОВНЮВАТИСЯ МОЛОДИМ ПОКОЛІННЯМ — ДЛЯ ТЯГОСТИ НАШИМ ЗМАГАНЬ!

НЬЮ-ЙОРК ВІШАНУВАВ СТЕПАНА БАНДЕРУ

16 жовтня сумівська молодь в уніформах, члени ОЧСУ та інших організацій Визвольного Фронту і громадянство гідно вішанували пам'ять Провідника Степана Бандери. Раніше членство і сумівська молодь взяли участь у Святій Літургії та Панахиці, яку співав хор св. Юра, а відправляв о. Себастіян Шевчук, ЧСВВ. Організації ВФ були заступлені організаційними, національними і сумівськими прaporами.

По полуничі в Домі Українського Визвольного Фронту в Нью-Йорку, вщерь заповненим молоддю і громадянством, вішановано великого революціонера Степана Бандеру. Вступне слово про С. Бандеру виголосив Б. Качор, доповідав почесний голова О-ку СУМ у Нью-Йорку та культ.-освітній референт КУ СУМ і 2-го Відділу ОЧСУ Корнель Василик. Доповідач розповів про життя Провідника, зупинився над прикметами його характеру та революційною Вдіяльністю і змалював теплими барвами, як Людину, яка вміла бути ніжною, дбайливою і повною турбот для своєї родини і близьких, зокрема до української молоді. Прелегент змалював страх Москви, що довів до підступного вбивства Провідника Революційної ОУН. Ворог вбив людину, та не вбив Ідеї, ані національних аспірацій українців.

Після доповіді, яку присутні нагородили оплесками, проф. Андрієнко-Данчук представила двох декляматорів із Школи Українознавства ім. Т. Чупринки в Нью-Йорку, Івана Макара і Соню Решітник, які з чуттям продеклямували вірші в честь Степана Бандери. Потім показано фільм про вбивство з наказу Шелепіна, шефа КГБ, як також і підсоветські умови життя, в яких вони „вирощують” вбивців типу Сташинського.

На закінчення присутні, збудовані доповіддю і вечером, відспівали український національний гімн.

Подібні відзначування відбулися і в інших містах.

O.P.

Д-р Василь Ніньовський

МЕРТВІ І ЖИВІ ОБМАННИКИ ГОВОРЯТЬ

Держави, в основному могутні, докладають багато зусиль до того, щоб їхня розвідка та пропагандивна стратегія діяли справно й повноуспішно.

Розвідувальні інформації та засоби пропаганди це, між іншим, одні з важливих факторів, що — на випадок війни — допомагають воєнним стратегам-експертам у плянуванні та монтажі сценаріїв воєнних дій.

Маючи на увазі давніші трюки розвідки і пропаганди розгромленого гітлерівського райху та не переочуючи наймайстернішу брехню і жорстокість супертрюків розвідки і пропаганди Москви, західні альянтискоріше чи пізніше будуть підшукувати політичних діячів, різних національностей Східної Європи, для політично-військової співпраці в боротьбі проти московської імперії.

Ускладненою проблемою нашої політики могла б бути та нещасна обставина, якщо б до співпраці з західними альянтами добилися люди типу ген. Григоренка, який ніяк не скриває своєї наївно-недотепної політики щодо зговорення з московськими „тоже-демократами” про „єдину неділіміту”.

Ген. Григоренко не вияснював західнім альянтам незмінної політично-історичної вдачі москаля. Тому ми послужимо цитатами з кількох визначних західних дослідників, щоб національну свідомість генерала спрямувати на хосенне добро України, а його прихильників — претверезити.

Німецький амбасадор у Росії — „...що 1517 р. познайомив Захід з владою царя. Цар перевищує всіх монархів світу такими рисами: він накинув свій абсолютизм всім церковнослужителям і жителям краю; він є волгодарем життя і майна всіх його підданих; ані один його дворянин не поважився б заперечувати влади царя”. (*“Time”*, November 22, 1982; p. 11.)

Високосвічений і культурний француз, маркіз де Кустін, 1839 р. додав:

„У Росії... цілковито придавлена свобода... Народ живе під постійним наглядом поліції-

ного ока та в постійному підозрінні... Деспотизм царя... перекручує правду на брехню, ... адже тиран живе брехнею, бо він бойтесь правди... В російській імперії людина стала автоматом... Я чув у Росії таку репліку: ‘Так, у нас існує деспотизм, бо цього вимагає наша національна вдача...’” (Читай: Маркіз де Кустін — „Ля Рюс ен 1839”.)

Модерний дослідник — і один з дорадників президента Рег'єна — д-р Річард Пайпс зауважує:

„Я бачу корені тоталітаризму в державній структурі Росії, а не в якійсь запозиченій ідеології з Заходу... Претенсії москалів до Київського престолу в ніякому разі, самі по собі, історично не доведені... В царській Росії свобода не була охоплена юридичним законом. Така беззаконність успадкувалась Ленінові, який 1917 р. щиро сердечно приобіцяв робітникам фабрики, селянам землю, а всім національним меншостям прирік їхнє повне самовизначення. Обітниця Леніна не була охоплена якимсь законом та й без юридичних гарантій.

В обітницю Леніна повірили робітники, селяни та національні меншості і за це заплатили гіркою даниною...” (Richard Pipes, “Russia Under the Old Regime”. pp. XVIII, 39-40, 51.)

Пригадаємо ген. Григоренкові ще те, що наживу московсько-імперіялістських верховодів близкуче окреслив історик Ніколай Карамзін: „Якби хтось записав — ’А як там у Росії?’, то була б коротка відповідь — ’Злодійство!’”

Про особливе значення розвідки і пропаганди засвідчує хоч би та дійсність, що на судово-му процесі Міжнародного воєнного трибуналу, (в Нюрнберзі) заслухували різних свідків та досліджували зміст достатніх секретних документів гітлерівського міністерства.

Ми обговоримо кілька судових свідчень, що заторкували українську проблему.

Адвокат д-р Горн до фон Ріббентропа: „...У вересні 1939 р., під час наради з Гітлером, була порушена справа щодо викликання

ВІСНИК

повстання в польській [Західній] Україні. Виясніть цю справу".

фон Ріббентроп: „Пригадую те, що голова німецької військової розвідки адмірал Канаріс мав зі мною розмову... Він повідомив мене, що розвідувальна агентура справно наладжена в тому наміренні, щоб українці викликали повстання в запіллі польської армії... Але на початку воєнного походу проти Польщі німецьке міністерство закордонних справ не було зацікавлене проблемою України. В основному, і я не був зацікавлений. Слід би догадатись, що Канаріс дістав окремі доручення від фюрера щодо українців у Польщі...” (Див. “International Military Tribunal. Trial of the Major War Criminals.” Vol. X. pp. 299-300.)

Іншого дня, покликаний свідок Ляговзен доказує, що Ріббентроп був зацікавлений українською проблемою.

„12-го вересня 1939 р., на нараді з Гітлером, обговорювали справу Польщі та становище українців (у тій державі)... Звернувшись до Канаріса, Ріббентроп сказав: Вам, Канаріс, необхідно піддержати українське повстання і помогти тим українським організаціям, які співпрацюють з вами і мають стільки наміри щодо поляків...” (Див. “International Military Tribunal”... Vol. III. p. 21.)

Свідчення Ріббентропа і Ляговзена підказують, що в німецькій політиці проблема України блукала приблудою в уявленні німецьких верховодів. Адже Ріббентроп та ще й на становищі міністра закордонних справ ніби був і не був зацікавлений тією проблемою; справу пересунено для Гітлера; Канаріс — голова розвідки — ніби мав на увазі якісь українські організації і якесь повстання.

Коротше: для точних і дріб'язкових німців українська проблема становила німецький „квач”. Слід здогадуватись, що в оцінці західніх альянтських прокурорів така проблема була справжнім німецьким „квачем”.

Советська прокуратура, а в неї брехня завжди за пазухою, — намірилась була поширити свідчення Ріббентропа і Ляговзена московським трибуком. Советський прокурор відчитав письмове свідчення якогось німецького полковника Штолице, що був нібито членом німецької роз-

відки:

„З доручення Кайтеля і Йодля я наладив зв'язки з українськими національними соціалістами, які були на службі німецької розвідки. Такі ж зв'язки були налагдані з іншими членами націоналістичних фашистських груп... Я єособисто дав інструкції провідникам українських націоналістів, а це Мельникові — псевдо Консул I і Бандери. Вони для послаблення тилів червоної армії мали негайно підготовити, в Україні демонстрації в часі удару німецької армії на Советський Союз.” (“International Military Tribunal”... Vol 3, p. 21.)

Письмове „свідчення” сумнівного Штолице не дало ніякого успіху Москві за таких умов: названий Штолице перебував у московському полоні! Коли він ще живий, то й слід би привезти його на судове слідство для перехресних допитів. НКВД (КГБ) у Москві на допитах, своїми відомими методами спонукало стероризованого німця підписати заздалегідь складане брехливе свідчення. Адже Ріббентроп і Ляговзен подтвердили те, що головою німецької розвідки був Канаріс. Чому ж Штолице мав би виконувати накази Кайтеля і Йодля? Прокуратура західніх альянтів не звернула уваги на письмове „свідчення” Штолице, бо не досліджувала його в часі судових свідчень Кайтеля і Йодля, про яких писав „Штолице”.

Московські пред'явники письмового „свідчення” Штолице мали на увазі підкреслити цілковите знецінення вирішної сили українського націоналізму. Москалі хотіли одягнути українських націоналістів у драперії послушних парів німецьких інтересів, при чому москаллям послужила вутла вигадка про якихось „українських національних соціалістів” з політично-визвольницьким статусом.

Москалі переочили те, що на московський лад — змайстроване „свідчення” непередбачливо дало протилежні наслідки. Адже зміст „свідчення” виразно підказав західним членам трибуналу, що в стратегічно-воєнних діях проти Советського Союзу українці є важливим чинником щодо розвалу московсько-деспотичної імперії.

З наміром показати їй доказати пляни загарбницької політики Гітлера советська про-

куратура рішила користуватись свідченням Кайтеля. Але він розклав і потрощив сподівані наміри ворога.

Питання Кайтелю: „Підсудний пригадує наради з Гітлером 16-го липня 1941 року. Тоді було вирішено приєднання до Райху Прибалтики, Криму, України та Білорусі. Чи підсудний потверджує рішення названої наради?”

Кайтель: „Таке рішення мало трохи інший зміст. Балтицькі провінції мали бути залежні від Райху, але Україна мала лише підтримувати тісний зв'язок з Райхом, щодо харчових продуктів та економічних потреб”. (“International Military Tribunal”..., Vol. 10, pp. 606-607.)

Слід здогадуватись, що відповідь Кайтеля підказала західнім альянтським членам суду дві окремі думки про політику Гітлера на сході Європи: (1) Советський Союз, як імперію розвалити. (2) Щодо майбутнього політичного становища України, в колі гітлерівських політиків протиставились дві окремі концепції: відокремити Україну як самостійну державу; використати Україну як окрему колонію. Німецька ненаситність подіктувала другу концепцію.

Перша концепція була допоміжна Гітлерові в обмані тих своїх здібних воєнних стратегів, які — переконливо — вважали політично-державницько-національний чинник основною запорукою успіху воєнних дій проти советської імперії. Щодо пропагандистського обману в речеслі Гітлера, наше завваження підтверджується судовою заявою маршала Бравхіча.

На питання щодо сумісництва і співробітництва між армійською командою та командою „Айнзацгрупен” [порядкові з'єднання] маршал фон Бравхіч відповів:

„Ті Айнзацгрупен були приєднані до армійського командування під такою умовою: окуповані території на Сході армія передає для Айнзацгрупен, щоб вони перемінили ті території на окремі держави, з окремими політичними урядами, так швидко, як можливо”. (підкр. В.Н.) (“International Military Tribunal”..., Vol. XX, pp. 578-579.)

Згідно з дальшими судовими свідченнями, обманлива політика Гітлера щодо Айнзацгрупен примусила фон Бравхіча до сильного та непоступливого протесту і маршал Бравхіч був

нагло звільнений з чільного становища командаира.

Іншим пропагандистським трюком советської прокуратури була заплутана справа обміну України за Данциг.

На сесії трибуналу прокурор Руденко обвинувачував: „Адже ж відомі промови Розенберга з його планами обміну Польського Коридору за Україну”. (“International Military Tribunal”..., Vol. XIX, p. 601.)

Таку аферу, дещо ширше, пояснюють інші секретні документи. Перед Другою світовою війною, за останні три роки, на міжнародному форумі Україна була, скажемо, модним питанням.

24-го листопада 1938 року, британський прем'єр-міністер Чемберлен занепокоєно запитував у Парижі: „Чи окремі статті французько-советського пакту зобов'язували б, якщо б Советська Росія попросила Францію про допомогу проти повстання в Україні, яке спровокують німці?” (“British-French Meeting,” BFP, 3, III, No. 325.)

Про політику британських консерватів щодо Східної Європи, то відомий історик А. Тейлор зауважив: „Чемберлен зовсім умивав руки від проблеми Східної Європи” бо „... британські консервати... притримувалися настанови: хай Гітлер торочить Чехо-Словаччину, хай нападає на Україну, але хай залишить Англію у спокої”. (A.J.P. Taylor, “The Origin of the Second World War,” p. 245.)

Німецькі таємні документи кидають яскравіше світло на танго данцигської естради. 5-го січня 1939 року, в розмові з польським міністром закордонних справ Беком, Гітлер, між іншим, відмітив: „Місто Данциг, скоріше чи пізніше, стане складовою частиною Райху”. (DGFP, D, V, No. 119.)

1-го лютого 1939 року Варшаву відвідав фон Ріббентроп і мав розмову з Беком. Останній, натякнувши про давні польські зазіхання щодо України, відмітив: „Хай не буде таємницею те, що Польща має претенсії до советської України...” (DGFP, D, V, No. 126.)

21-го березня 1939 року польський амбасадор Ліпський відвідав фон Ріббентропа. В розмові, повторивши давнішу заяву Гітлера щодо Данцигу, Ріббентроп додав: „Гітлер забезпечить

Юзеф Лободовський

ПОЛЬЩА І УКРАЇНА

Польський двотижневик „Жице Польонії” (Бруклін, Н.І.) за 30 листопада 1983 р. помістив статтю „Польща і Україна” відомого польського поета і письменника Юзефа Лободовського, зазначивши: „Стаття дискусійна”. З огляду на особу автора статті, відданого прихильника польсько-української співпраці проти спільногого ворога — Москви, подається до уваги Читачів повний переклад.

„Стара це тема, щонайменше для мене. Вперше на цю тему забрав я голос в студентському місячнику „Трибуна”, видаваному в 1932 році люблинським відділом Спілки Демократичної Молоді („Звіонзек Младзежи Демократичної”). Стаття мала заголовок „Серця за барикадою”. Написав я статтю з повним переконанням, але, беручи до уваги мій вік (22 роки), роїлося в ньому від найвінчих формулювань. З бігом літ входив я що раз, то глибше в проблему, а що я написав, протягом цього ж майже півстоліття, вимагало би кільканадцяти товстих

Польщі коридор, при чому Польща буде спільноком щодо політики в Україні”. (DGFP, D, VI, No. 61.)

Про польський „стентогловий” апетит до України висловив полякам гіркий доктор американський історик Шайрер. Він дошкільно-уциплівим словом пригадує полякам:

„Польща, ... без модерного державницького досвіду, ... була попала під диктатуру Пілсудського, ... а, опісля, під банду (band) полковників на чолі з Беком, ... який, ... у своїй політиці самогубства, переочив те, що, ... 1920 року Польща поширила свої східні межі на 150 миль ... чужої етнографічної території, яку заселювали чотири і пів мільйона українців та пів мільйона білорусів”. (W.L. Shirer, “The Rise and Fall of the Third Reich.” pp. 616-617.)

Так історичні документи викривають провокації і підступи російського чи будь-якого іншого імперіаліста.

томів. Відтоді почав я співпрацювати постійно з „Тигодніком Польським” („Польським Тижневиком”), опублікував з двадцять статей на тему польсько-українських взаємин в минулому і тепер. Реакції були різні. Не забракло й таких, які визнали мене за українця, який удає поляка.

Чимало поляків не здає собі справи з зasadничих змін, які сталися від 1939 року. Коли, перед 6 літами, бував я в Канаді, якийсь львів'янин після моого відчitu поставив мені стурбоване питання: „Що маємо ми казати нашим дітям про Львів?” Я відповів: „Львів став об’єктом спору між поляками і українцями, джерелом взаємної ворожнечі, навіть ненависті. Треба утривалювати молодих у переконанні, що це гарне місто, яке сьогодні **сповідно** належить до незалежної України, повинне статися помостом, що веде, якщо не до приязні, то найменше до розумного союзу”.

На жаль, до зайняття такого становища ще дуже далеко. Тим, хто мріє про повторення переможної оборони Львова з 1918 р., треба сказати, що немає про це й мови. Поляки у Львові становлять нечисленні недобитки, які вже вимирають. Але нова совєтська влада дбає також і про те, щоби українськість міста зменшувалася з кожним роком. Львів був містом польсько-українським з дуже високим відсотком жидів, що їх німці звимордували. Як виглядає національна статистика мешканців Львова під сучасну пору? А як буде виглядати, коли невільничий стан України протягнеться на довший період часу?

Український нарід загрожений інтенсивно веденою русифікацією, що є задумана Москвою як вступ до повної уніфікації, тобто до постання єдиного совєтського народу з єдиною мовою: російською. Очевидно, на це потрібний час і не відомо, чи червоним москалям його не забракне. Рівнобіжно до цього ідентичні акції відбуваються на території всіх національних республік. Офіційно це називається стремлінням до єдності, а насправді йдеться про нівелляцію

будь-яких національних різниць і зведення всіх народів і людей до одного російського знаменника. Той сам процес загрожував би з чергти також польському народові та іншим сателітам, ну, але це вже надмірне забігання вперед в часі. Небезпека існує "in spe" і про це треба пам'ятати, щоб пізніше не бути, як стільки разів в нашій історії, заскоченими.

Скільки маємо років перед собою? Десять, двадцять, сто? Більшевики та їх льокаї в повноволініх країнах ведуть себе так, немовби теперішнє положення не мало б ніколи змінитися, що все вирішено на багато століть. Хто з польських воєнних емігрантів числився з тим, що жоден з нас не вернеться до вільної Польщі? Для багатьох це вже здійснилося, для решти здійснюється майже щодня. Не виключене, що жоден із старих емігрантів не дочекається остаточної розгри, в якій на самім початку мав намір взяти участь. Божі млини мелять поволі і на це немає жодної ради. Але існування народу не числиться тільки на покоління, а на століття і тисячоліття. Треба погодитися з нашою нелегкою долею і дбати тільки про те, що залишимо майбутнім поколінням. Не ми перші і, напевно, не останні.

Між двома війнами ми притглядалися до того, що діялося в советській Україні, за винятком дуже обмежених кіл — якнайбільш байдуже, так, якби це нас взагалі не могло стосуватись. Тепер ми знаходимося приблизно в зближеній ситуації, хоч стан, у якому знаходиться польський народ, є без порівняння корисніший, бо збережені вигляди незалежного існування дають поважні можливості, про які в Україні можна ледве мріяти. Але то велике ще питання, чи ярузельські одного дня не звернуться до Москви з покірним проханням, щоб вона згодилася прийняти ПНР у склад Советського Союзу. Я не тверджу, що такий день уже близький, але не виключаю його приходу.

Сидимо в тому самому тоталітарному советському казані, з тією різницею, що Польща все ще, мимо всього, є на поверхні, а Україна на

~~~~~  
ЧИ ПОЖЕРТВУВАЛИ ВИ НА ПРЕСОВИЙ  
ФОНД „ВІСНИКА“?  
~~~~~

самому дні. Обидва народи бажають вирватися з того казана, здобути незалежне існування. Ніхто з емігрантів, одних і других, не зачепить, що до успішної акції потрібні згода і співдія. Всі згідні в тому, що ті умови є якнайбільш істотні. На практиці, однаке, достосовуються до них лише одиниці або обмежені групи. Загально ж беручи, нехіть надто часто продовжується в одверту ворожість, в непримітні атаки погорди і ненависті, а впарі з ними йдуть застарілі претенсії, взаємні витикання, навіть злочинів. Злочини були, не маю наміру цього заперечувати, але супроти спільноти небезпеки треба б не то, щоб про них забути, але не пригадувати їх постійно і не роздряпувати щойно затягнені рани.

Не хочу довести до узагальнень, але мушу, проте, вказати на головні течії в житті обидвох еміграцій. Перш за все, мало про себе знають. Мало або нічого. Скажім собі щиро, еміграція польська культівус, внаслідок воєнних подій, явну або зле укривану нехіть до українців, а ті знов, що походять переважно з земель, які перед війною були частиною Польської Річипополітої, не можуть вирватися з своєї пам'яті кривд, яких зазнали колись від польського „займанця“. Ліцитація, хто більше завинив, ніколи не доведе до жодних позитивів, зокрема коли переважає тенденція, щоб помічати і роздумухувати вину тільки однієї сторони. А тенденція ця, на жаль, є в певних колах з однієї і з другої сторін сильна, яскравих доказів на що не бракує. Я міг би скласти обширну антологію закидів в обидвох мовах — польській та українській. Антологія така, якщо б колись мала постати, виявила б, м.ін., брак елементарного історичного знання, як також брехливі оцінки подій останніх кілька десяти літ.

Списки тих спільнотних провин мусили б бути складені особами, для яких чужою є націоналістична пересада, що шукає виходу в „патріотичнім“ фальшуванні давніших і близьких подій. „Серце болить, а казати треба“ — писав сто п'ятдесят років тому Тарас Шевченко. — „Так, правда ваша, Польща впала та їй нас придавила“. Можна б до цього додати, що, коли Україна знаходиться в московській неволі, швидше чи пізніше надходить також черга на

Польщу. Так було після Переяслава і Андрушів, а за нашої пам'яті — після злощасного миру в Ризі.

Ця очевидна правда повинна вже давно вкорінитися в мозку кожного поляка і українця, але, помимо закликів поодиноких осіб, до того не дійшло, на найбільше вдоволення Москви, яка завжди використовує ворожнечу тих двох народів для своєї імперіальної користі. Так було і так є й далі, від XVI століття і по сучасний день. Від першої хвилини заіснування в Польщі комуністичного режиму пропаганда вилазила із шкіри, щоби польсько-українську ворожнечу не лише зберегти, але ще більше роз'ятрити. Супроти браку відповідного спротиву, запустили коріння брехливі версії про участь українських частин в здавлюванні варшавського повстання, а, з другого боку, дії комуністичного режиму, керованого Москвою, українська еміграційна опінія надто поквално складає на карб польського народу.

В той спосіб обидва народи підсвідомо танцюють під музику подвійної московсько-советської оркестри.

Разом з постанням „Солідарності”, відродилися надії на покращання взаємин між обома народами, принайменше, в зредукованій польській скалі, бо трудно було припускати оптимістично, що Москва допустить до перекинення того руху на сусідні країни. У грудні ці надії були брутально стоптані режимом, що послушно виконував інструкції і накази з Москви. Советський імперіалізм не випускає легко із своїх кігтів схоплених жертв, хіба що до того змушеній силою. Захід обурився, складав енергійні протести, пробував стосувати санкції, аж, нарешті, все заспокоїлося і повернувся до московського, чергового обману в постаті славновзвісного „детанту” і корисних торговельних

взаємин. „Корисних” — для кого? „Спокій за- планував у Варшаві”, як перед тим, у Києві. І, очевидно, у Львові.

Еміграційні суперечки на цю тему пригадують суперечку двох пасажирів про спірний багаж на потопаючому кораблі. Це мені живо пригадує спір про Вільно. В 1939 р. совети віддали окуповане Вільно Литві на те лише, щоб за неповний рік забрати всю Литву, разом із Вільнем, яке переназвано на Вільніус. Обидві розсварені сторони втратили незалежне існування, не кажучи про потворні втрати населення, що його виважено на повільну смерть. Один український письменник, прізвища якого не хочу називати, сидячи в Америці, взяв на себе ролю совєтського пропагандиста (часопис „За синім морем”), тішився, що Україна нарешті здобула „соборність”, тобто об'єднання всіх своїх земель. То правда, але об'єднання відбулося за в'язничими гратами. Українці — польські громадяни — мали право зголосувати численні закиди і претенсії на адресу властей Річипосполитої, але як далекі були ті безсумнівні кривди від совєтських методів. Хіба лише запекла ненависть мотла подиктувати погляд, що поляки лише тому не нищили українців, бо не мали свого Сибіру.

Колись, при якійś далекій нагоді, я згадував про приязнь між одним поляком з Волині і українцем з Холмщини. Вони пізналися, подружили і співпрацювали. Обидва втратили своїх батьків під час минулоЛі війни. Батько поляка загинув на Волині з рук українських, батько українця — з рук польських. За зобов'язуючим штампом вони повинні були себе ненавидіти. Але не так — подружили і співпрацювали з собою. Якраз тому, щоб такі події, як смерть їх батьків, не повторялися в майбутньому. Коли я це оповідав у певному товаристві (національно мішанім!), то зустрівся з досить скептичними поглядами. Визнано, видно, що моралізаційна казочка, а не автентичний факт. Інша справа, що такі речі не трапляються щоденно.

До так званого „коли-б-ання” належить міркування, що було б, коли б у листопаді 1918 року не дійшло до польсько-українських боїв, а галицькі частини рушили б до боротьби з

**ЗАРЕЄСТРУЙТЕ УКРАЇНУ ЯК РОСІЙСЬКУ
 КОЛОНІЮ І ДОПОМОЖТЬ ЗВІЛЬНИТИСЯ
 ВІД НАКИНЕНОЇ ОКУПАЦІЇ**

**Московський в'язень Олесь Бердник,
 з листа до ОН**

большевиками... Українці визнали ту програну для них війну за позитивну, бо стала вона вихідною точкою для великого національного руху на землях, які попередньо не брали участі в жодних боях за незалежність; поляки визнали листопадовий вибух за „австріяцьку провокацію” — і крапка. Подібно російські імперіялісти на еміграції окреслили незалежницькі українські стремління за „польську провокацію”. Можемо поставити ще одну мальовничу крапку.

В Лондоні і в Парижі існують Польсько-Українські Товариства, Український Вільний Університет у Мюнхені влаштовує імпрези з участю поляків, еміграційні уряди заключили між собою порозуміння, польсько-українські прапори неоднократно зустрічаються з собою у спільніх публичних демонстраціях, виходить місячний бюллетень, видаваний польським міністерством закордонних справ, який інформує читачів про те, що пише українська преса. Здавалося б — ідилія. Напевно в обох еміграціях не бракує людей доброї волі, як не бракувало їх ніколи в нашій спільній історії, але це все тільки сповідності, які покривають невеселу дійсність. Скільки ж то, за кожним разом, коли я в „Тигодніку Польськім” писав на ці теми, надходило до редакції ненависних листів, що майже завжди мішали мене з болотом. Листів позитивних майже ніколи не було. А, прецінь, не йдеться про мене, а про саму ідею поєднання і спільної дії. Про що це свідчить? Напевно не про злобні випадки, а про автентичні настрої!

Побоююся, і то мене сповнює найбільшою турботою і непокоєм, що коли виб'є година взаємної дії проти спільної неволі, — два сусід-

УКРАЇНСЬКИЙ ВІЗВОЛЬНИЙ ФРОНТ ДЛЯ ТОГО, ЩОБ УКРАЇНА СКОРІШЕ ЗМОГЛА ПОВТОРИТИ КОНТОПОВСЬКУ ЛЕКЦІЮ РОСІЇ, КОЛИ ВЖЕ І САМ ЦАР ЗБИРАВСЯ ВТІКАТИ З МОСКВИ!

ні народи зачнуть знову сваритися за межу і виставляти собі рахунок вин до заплачення, і знову всю користь з того витягне бандитський „старший брат”.

1 листопада 1983 р.

Переклад Ярослав Савка

ЧОТИРИ МІЛІОНИ УВ'ЯЗНЕНІХ У СССР

За свідченням американської газети „Глоб” від 25 жовтня 1983 р. — на підставі даних советознавців, — у Советському Союзі за Андропова перевібають у в'язницях, концтаборах і в таборах примусової праці щонайменше чотири мільйони людей.

„Всі в світі вже знають про брутальну совєтську систему визиску ув'язнених, які продукують різне добро без оплати з боку держави. Там працюють навіть діти у страшних обставинах”. І далі: „Минулого року ЗСА імпортували з Росії дерева і меблів та дерев'яних виробів на три з половиною млн. дол. — і майже все це було зроблене руками в'язнів”. Тим часом у ЗСА є закон, за яким забороняється купувати вироби чи продукти з інших країн, які були зроблені руками в'язнів. Автор статті Гаррі МекКарті закінчує словами одного із дисидентів: „Якщо Захід дійсно турбується долею поневолених, то мусить припинити купувати совєтські продукти і вироби”.

СЕМЕРО ДЕМОКРАТІВ І ОДИН РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ

Семеро демократів, у тому числі МекГоверн, який програв під час виборів на користь през. Ніксона, зголосилися брати участь у виборах в 1984 р., як кандидати на президента ЗСА.

Покиць їм протиставиться ще офіційно не зголошений єдиний кандидат від республіканців — сучасний президент Рональд Реган, якого називають одним із кращих президентів за всю історію З'єднаних Штатів.

Сенатор-демократ Кеннеді заявив, що він не буде кандидувати на президента, можливо побоюючись, що виборці ще не забули про утоплену секретарку.

ЖЕРТВУЙМО ЩЕДРО НА ФОНД ОБОРОНИ УКРАЇНИ, ЯКА НЕ ВИМАГАЄ ВІД НАС ЖЕРТВИ КРОВІ.

Василь Литвин

ГРЕНАДА...

Гренада — маленький острів на півдні Карібського моря, 346 кв. км., 115.000 населення, нащадків муринських невільників, бо туди йшла головна траса торгівлі чорним живим товаром.

Гренада — романтична місцевість для туристів, стала раптом центральним пунктом уваги світової політики. Всі звикли вже до московських та інших комуністичних агресій і не дуже ними переймаються. Десь там часом відізветься якийсь голос спротиву в ОН чи на якийсь конференції, але московські чарівники зараз посадять того, назвати агентом СІА, розпалювачем війни, а другі будуть їм ще й плескати. Тим разом в ролі „агресора-імперіаліста” виступила найдемократичніша в світі держава ЗСА, займаючи 25.10 маленький острів на Карібськім морі — Гренаду.

Про що йшлося? Що спонукало през. Регена живіся б жоден з його попередників? Лівий марксист Бішоп зробив в 1979 р. переворот, повалив демократичний уряд Еріка Гейра і створив „революційний” уряд, нав’язав тісні контакти з Кубою і Москвою; кубинські „дорадники” і „техніки” зараз з’явилися на острові нібито для будови великого летовища для потреб туристів, а в дійсності — для розбудови пляцдарму для комуністичної диверсії в тім районі.

Військова хунта під проводом ген. Гадсона Аустіна була невдоволена політикою Бішопа,уважала його за мало лівого і червоного, зліквідувала його і встановила комуністичну військову диктатуру. Інші держави Карібського району приглядалися з занепокоєнням до розвитку подій у Гренаді; вони правильно оцінили ситуацію, що Гренада стане другою Кубою. Шість держав на чолі з Домінікою і Барбадосом звернулися до ЗСА з проханням допомогти їм зліквідувати червону диверсію.

През. Реген поступив правильно, висилаючи військо для здавлення в зародку комуністичної авантюри. Він був приготований, що це викличе обурення і критику в т.зв. міжнародній опі-

ГРЕНАДА...

нії, в пресі і серед союзників. Добрий провідник накидає свою волю пасивній більшості, веде маси, а не плектається в хвості її опінії. Якби його попередники мали його мужність і діяли в його стилі, сьогодні не було би під порогом Америки двох бастіонів Москви — Куби і Нікарагуї.

Як слід було сподіватися, що Москва гостро зареагувала на знищення її „лечійки” в Гренаді. ТАСС назвав американську інтервенцію „злочином проти гуманності”. Знайшлися гуманісти, які засуджують людей за оборону народних прав на довголітню каторгу в концтаборах, палить в Афганістані села і мordують безборонне цивільне населення! То в москалів називається гуманістів.

Далі ТАСС сказав, що американська агресія проти Гренади — то сигнал педестороги для всіх народів подвоїти чуйність проти американського імперіалізму й агресії. То був реверанс в сторону пацифістів і капітулянтів.

Америка нікого не поневолює і не думає окупувати Гренаду, вона їй так потрібна як псові п’ята нога. През. Реген заявив, що негайно відтягне американські сили, як лише буде встановлений уряд, вибраний у вільних виборах, який забезпечить лад і порядок в країні. Він теж запропонував, щоб Англія вислава збройні сили Коммонвелту або міжнародну армію на переходовий час, доки ситуація устабілізується. Де ж тут є імперіалізм?

Нахабна лайка Москви нікого не дивус. Вона не може переболіти, що зліквідовано її базу в тім важливім районі, звідки можна було вести комуністичну диверсію в Південній і Середній Америці. Знайдені на острові великі склади кубинської зброї є найкращим доказом цього. Тому її запекло московських „миролюбців” і „демократів” до живого. Незрозумілою натомість є реакція американських союзників, які засудили американську інтервенцію. Також Організація Американських Держав нап’ятувала американську інтервенцію, як агресію. В Раді Безпеки ОН 11 членів голосували за ре-

золяцію, яка засуджувала американську агресію і вимагала негайного виведення американських військ. Тільки три члени стримлися: Англія, Того, Заїре; очевидно, Америка сторпідувала резолюцію своїм правом вета. Москва назвала то правом джунглі. Подумайте, хто це говорить? — Москва, яка надужила досі право вета 116 разів!

През. Реген мав право очікувати підтримки від своїх союзників, а не осудження. Франція, Італія, Еспанія, Швеція осудили Америку, але там є соціалістичні уряди, а соціалісти — то часто духові капітулянти, від них не можна нічого кращого сподіватися. Дивним, натомість, є становище Англії. П-і Течер сказала на телевізії: „Якщо ЗСА будуть інтервенювати скрізь, де панують комуністи проти волі народу, то будемо мати страшні війни в світі... Народи Мадярщини і Чехо-Словаччини хотіли би бути вільними. Але НАТО не уживає сили, а старається переконувати”. Переконувати кого? Москву, щоби випустила зі своїх пазурів те, що раз загарбала? Нехай іде „залізна лейді” і переконає тигра, щоби випустив барабана, як його зловить. Чому вона не старалася переконати Аргентину, щоби звільнила Флоклендські острови, тільки уживала силу?

А секретар закордонних справ сер Джофрей Гов заявив, що сувереном Гренади є англійська королева і през. Реген не мав права інтервенювати там без її згоди. Варта б йому пригадати, що якби не інтервенція Америки, то сувереном Гренади був би Андропов і Фідель Кастро, а не Єлизавета II.

**

ЯПОНСЬКА ЗБРОЯ — ДЛЯ ЗСА

Японія не має право продукувати власної зброї, але має право провадити досліди й винаходити нову зброю. У великий таємниці зберігається модерна, комп'юторного типу, зброя, винайдена японськими інженерами, яка від 1990-го року піде на озброєння армії ЗСА.

Стислу інформацію про таємну японську зброю подав журнал „Лук Джапен”.

ПРИВІТИ НА ХХ З'ЇЗД ООЧСУ

УКРАЇНСЬКІ ПРИВІТИ (письмові) надійшли від: Прем'єра України з 1941 р. Дост. Ярослава Стецька, від Митрополита УКЦ в ЗСА Кир Степана, Єпископа Кир Василя, Єпископа Кир Іннокентія, Єпископа-помічника Кир Роберта Михайліа, Екзекутиви УККА, ГУ Ліги Визволення України, Канада, Координаційного Осередку українських центральних і крайових установ у Європі, СУБ у Англії, ЦПУН у Німеччині, КУ ТУСМ, НТШ у ЗСА, СВУ у ЗСА, ЦУКА, ОУА „Самопоміч”, ГУ ООЛ, УНПомочі, УБС, ОУРДП, КОАУО в Н.-Й. і персональний прісіт від д-ра О. Соколішина з Маямі.

АМЕРИКАНСЬКІ ПРИВІТИ (письмові) надійшли від: сенатора Дж. Гейнца, сен. Б. Дола, сен. Л. Бейкера мол., сен. П. Майнігена, сен. Г. Бейкера, сен. Б. Голдвотера, сен. Б. Бредлі, сен. Е. Кеннеді, конгресменів — П. Родіно, Дж. Соломона, Б. Ессен, Г. Фіш, мол., В. О'Нійла, від губернатора стейту Нью-Йорк Маріо Куомо, губернатора Пенсильванії П. Торнбурга, посадника Нью-Йорку Е. Кача.

ІЗ ПРОМОВ-ПРИВІТІВ ГОСТЕЙ

Д-р Роман Малащук, голова Президії Світового Українського Визвольного Фронту: „...Нас деякі советські генерали хочуть повчати, як треба боротись за вільну й соборну Україну, а їхні друзі-„товаріщи“ вимордували голодом понад сім мільйонів наших братів і сестер...”

„Ми ішли, ідем і будемо іти шляхом українського революційного визвольного націоналізму, бо це є наша допомога Україні, яка бореться”.

„В українській спільноті в Америці є роздвоєння. В чиєму воно інтерес? Для змагу за вільну, державну Україну потрібно усіх сил! Потрібно сил, але не безсиліх”.

П-і Ольга Заверуха, Від ОЖ ЛВУ, Канада: „Вітаю та бажаю вам дальших успіхів у праці для українського народу в тяжкій дорозі України до самостійності. Ви вже довгі роки служите Україні — не втомлюйтесь, бо ви і ми ще не дійшли до мети. Український народ чекає на нашу підтримку і допомогу. Бажаю вам сили і витривалості!”...

VII ЗЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ ЖІНОК ОЧСУ

VII Зїзд ОЖ ОЧСУ відбувся в Нью-Йорку в дніх 1-2 жовтня 1983 р.

Після святкового відкриття спільно з делегатами ОЧСУ в Народному Домі, молитви о. С. Шевчука та відчитання привітів, також для ОЧСУ, управа і делегатки ОЖ ОЧСУ перейшли до залі Дому УВФ-ту. На гарно прибраний килимами та квітами сцені стояв на постументі скульптурний портрет сл.л. Уляни Целевич, як символ нашої організації і її вічний свідок.

Пленарну сесію відкрила змістовним словом подр. Марія Нестерчук і запросила за президіальний стіл представницю Канади, подругу Ольгу Заверуху, поетку Аллу Давиденко та Олену Гентиш. Секретарювали подруги Ганна Заборська-Гелетей та Софія Бура. Наради почалися поезією „Така вона була”, що її написала і прочитала поетка Алла Давиденко-Коссовська в пам’ять Уляни Целевич.

Проф. Іван Телюк, від УККА: „Вітаю Президії ХХ Зїзду ОЧСУ і VII Зїзду ОЖ ОЧСУ! Ми зійшлися сьогодні, щоб вшанувати вашу працю, яка має на меті робити все можливе, щоб пришвидчити день визволення, самостійності і соборності України, бо лише тоді в Україні зможе вільно розвиватись українська людина... Принципи українського націоналізму, хоч поволі, але вже починають розуміти державні керівники. Націоналізму боїться Москва, бо він має більшу силу, як всяка атомова зброя, а ви ж бороните саме засади Атлантичської Хартії — свободу слова, свободу совісти, свободу від страху і свободу від зліднів. Це — найкраща зброя в боротьбі проти московського імперіалізму”.

Звіт з трирічної діяльності відчитала голова ГУ ОЧСУ М. Нестерчук, в якому згадала фундаментальні ідеї нашої організації, нашісяги та напрямні дальнішої діяльності. З цього звіту приявні довідалися про окремі ділянки нашої різносторонньої діяльності, осягнення і недоліки. Після слова уступаючої голови, референтки відчитувалися з своєї праці. Загальну увагу привернув до себе звіт референтки зовнішніх зв’язків подруги Зени Матли-Рихтицької. Багато уваги присвячено 40-річчю АБН та 50-річчю Голодомору в Україні.

Рівночасно вибрано різні комісії, які змісця взялися до праці. Слідували звіти секретарки М. Лозинської, фінансової реф. М. Твердовської, доповнення до звіту под. Рихтицької Дарії Степаняк, реф. суспільної опіки М. Кульчицької і голови Кураторії Фонду ім. Ляриси і Уляни Целевич-Стецюк подруги Оксани Керч, яка подала до відома, що Кураторія видала книжку пам’яті поета Євгена Маланюка в 15-річчя його смерти.

Після обідової перерви з довшим привітом виступила Ольга Заверуха. Потім була дискусія над звітами.

На закінчення первого дня був панель молодого члества ОЖ на тему: „Штучний голод в Україні”. Це була тема першої панелістки

ХРИСТОС РОДИВСЯ!
ПРИІШОВ ДНЕСЬ ІЗ НЕБЕС,
ЩОБ СПАСТИ ЛЮД СВІЙ ВВЕСЬ!..

(Із колядки)

Марії Решітник. Модератором панелю була Рона Стойко-Лозинська, а про зовнішні зв'язки з американським світом та про Об'єднані Нації говорила Марта Степаняк-Кокольська.

День закінчився розданням нагород шістьством відділам за зразкову працю. Почесні грамоти отримали відділи: Асторія (Н. Хоманчук), Алентавн (М. Гарас), Рочестер (О. Король), Йонкерс (М. Кульчицька), Ірвінгтон (І. Кононів) та Маямі (О. Мудрейко).

Вечором в залі Народного Дому відбувся бенкет, після якого відбулася музична програма, в якій виступили співачка і декламаторка Іванна Кононів та молодий бас-баритон Стефан Шкафаровський, акомпаніювала Дозя Сигіда. Іванна Кононів гарним альтовим голосом та знаменитою інтерпретацією віддала настрій пісень, Стефан Шкафаровський — це наша надія, що українська пісня не загине на чужині, коли матимемо таких талановитих співаків серед молодого покоління! Дозя Сигіда заступила звільнене місце старших пяністів на наших концертах, і її треба побажати виступів не лише як акомпаніатора, але з самостійним концертом.

Другий день зразу розпочато продовженням жвавої дискусії, а тоді відчитанням звітів назначених комісій. Голова фінансової комісії Ляриса Лозинська-Кий відчитала проект нового бюджету, який З'їзд з деякими поправками прийняв і затвердив. Резолюції зачитала українською мовою под. Зена Рихтицька, а англійською под. Даша Процик. Опісля голова номінаційної комісії відчитала листу запропонованої управи.

Почесні члени: Ольга Заверуха (Канада), Голова — Дарія Степаняк, заступниці: Любі Сілецька, Даша Процик, Софія Радью, Зеня Матла-Рихтицька. Секретарка Марія Лозинська (коресп.), Ганна Зaborська-Гелетей (проток.), Рона Стойко-Лозинська (англомовна). Фінансова — Марія Твердовська, Марія Василік (заступниця), Організаційна: Анна Гарас, Наталія Хоманчук, Ольга Федак, Лідія Югас (Детройт), Надія Мудрейко (Флорида). Зовнішні зв'язки: Зена Матла Рихтицька (голова), Ляриса Лозинська-Кий, Ольга Король, (Рочестер), Ганна Грицик (Сирекюзи), Наталія Кор-

мелюк (Вашингтон), Марта Свідерська (Амстердам), Марія Решітник (Джерзи Сіті), Марта Кокольська (Нью-Йорк). Культ.-освітні: Олена Гентицька, Іванна Кононів, Стефанія Бернадин, (зв'язкова до СФУЖО), Мирослава Крук. Пресова: Ярослава Куліш, Алла Давиденко, Павліна Андрієнко-Данчук, Софія Бура. Суспільна опіка: Марія Кульчицька, Марія Карпишин, Юлія Копчинська, Дора Кульчицька. Господарські: Доњя Магаль, Марія Коваль, Марія Гуска. Вільні члени: Наталія Голембівська, Марія Стельмах, Донна Свідерська, Стефанія Шагай, Марія Русинко. Контрольна Комісія: Людмила Костик, Стефанія Рудик, Стефанія Наум. Товариський Суд: Марія Олещук, Катерина Мороз, Катерина Корнявка.

Листу прийнято одноголосно, після чого слідувало слово нововибраної голови Дарії Степаняк. Співом національного славня закінчено Сьомий З'їзд Об'єднання Жінок ОЧСУ.

ГРАМОТА ЗА ПРАЦЮ

В дніах 1 і 2 жовтня цього року відбувся VII З'їзд ОЖ ОЧСУ в Нью-Йорку, під час якого відзначено кілька відділів за їхню працю, а між ними й Відділ ім. Княгині Ольги в Асторії.

З приемністю й почуттям вдячності приймала я Грамоту, як доказ признання й оцінки жертвенної й безпереривної праці, яку членкині нашого Відділу ведуть з вірою, що цим способом докладають цеглинку допомоги визвольним справам України.

З початком календарного року, в часі циклю циклю зимових свят, членкині ОЖ ОЧСУ асторійської громади включаються в акцію Коляди на „Фонд Визволення України”, в акцію зорганізування, підписання й проголошення посадником Квінсу Акту про Самостійність і Соборність Української Держави, а також влаштовують спільну Просфору зі всіма традиційними й обрядовими ритуалами. Ця імпреза кожнорічно є не тільки фінансово успішною, але й злітовує духовно й кріпить вірою наших членкиннь у краще майбутнє українського народу.

Річні Загальні Збори Відділу в Асторії відбулися 20 лютого 1983 р. Після докладних звітів за діловий минулий рік перевибрано Упра-

ву, яку очолила Наталія Хоманчук, а Референтури прийняли: Стефа Наум — містоголова, Стефанія Рудик — секретарство, Анна Піх — касирство, а Стефанія Гуда, Стефанія Боднарчук і Стефанія Расяк — імпрезово-організаційні. Пресову ділянку зобов'язалася виконувати О. Гентіш, а до Контрольної Комісії ввійшли: М. Нестерчук, Ст. Галатин і Л. Сентий.

Зараз по зборах члени Управи намітили піврічний плян праці, який послідовно реалізували. Рік-річно українська громада Асторії відзначає роковини трагічної смерти ген. УПА Тараса Чупринки — Романа Шухевича. Цього року в неділю 6 березня в укр. кат. церкві Чесного Хреста оо. ЧСВВ. д-р Юліян Катрій і пастор Христофор Войтина відправили заупокійну Службу Божу й Панахиду, в якій брали участь представники організацій Асторії зі своїми прaporами. Належить подякувати о. д-р Ю. Катрієві за продуману проповідь про заслуги покійного генерала в боротьбі з ворогами.

Того самого дня відбулися святочні сходини, які відкрив гурток старших сумівців Апелем з присвятою великому Командирові УПА, а до повідь виголосив мг'р О. Рожко, з підкresленням притаманних рис характеру великого полководця й національного героя. У 10-ти річчя смерти мислителя-ідеолога сл.п. Д. Донцова наші членкині чисельно брали участь в жалібних відправах на кладовищі й поминальному обіді в Бавнд Бруку.

На зміну сумних спогадів, управи організацій УВФ подбали й про життєрадісні імпрези, і до них з приємністю зачисляю зустріч з Іванною Савицькою і С. Караванським 10 квітня.

Належить признати, що членкині ОЖ ОЧСУ не забувають і про релігійні свята й кожного року при співпраці ОЧСУ і СУМА влаштовують святочні трапези: „Пресфору” й „Спільне Свячене” в часі свят Великодня.

Цього року припадали й роковини трагічної

смерти полк. Євгена Коновалця — Провідника УВО і ОУН. Отож в неділю 5 червня після Панахиди зібралися в домі СУМА ветерани Визвольних Змагань на рідних землях, щоб вшанувати пам'ять свого Провідника, підступно замордованого московським висланником Валюхом у 1938 р. в Роттердамі.

Програму відкрив голова ОЧСУ Іван Вітюк, учасники поминальних сходин місцеванкою вшанували пам'ять незабутніх герсів доби нашої історії.

Святкову доповідь „Ідеї Коновалця і їх реалізація в тяжкі історичні часи” добре опрацювала Наталія Хоманчук, насвітливши непохитну віру Провідника в жиєучість української Нації. Програму доповнили рецитації віршів, а співочий гурток під проводом Н. Хоманчук заспівав дві пісні та заінтонував національний гімн, яким закінчено ці жалібні сходини.

Наші членкині були дуже активні в часі маніфестацій з приводу 50-річчя страшного Голодомору в Україні в 1932-33 рр., які відбувалися 21 травня у Вашингтоні й 4-го червня в Нью-Йорку. Усі членкині нашого Відділу з транспарентами в руках маршували під будинок Об'єднаних Націй. Не бракувало членкинь ОЖ ОЧСУ Асторії й у підготові „Зустрічі” представників визвольного руху Канади і ЗСА на Оселі СУМА в Елленвіллі, як також на маніфестації відзначування Тижня Поневолених Націй. Так ми закінчили свій піврічний плян праці, поступаючись гарячим дням літа.

Наталія Хоманчук

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД — ЦЕ ГОЛОВНА ЕКОНОМІЧНА ПІДПОРА ДЛЯ ВЕЛИКОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ПРАЦІ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

АМЕРИКИ.

Леся ХРАПЛИВА

СВЯТ — ВЕЧІР

*Ясен місяць повис у просторі...
— Дай же, Боже, у вечір Різдв'яний!
Світять мовчки далекій зорі,
Сніп чужий на покутті в нас в'янє...*

*Знов полиняні коври на столі,
Знов повагом сів спомин на лаві:
Піднялися в ясне небо соколи,
Грають сурми князя Святослава.*

*Розгорнулась земля колосиста
І меди розлилися без краю.
Кожна хата засніжена, чиста,
Свою вічну колядку співає.*

*Світять мовчки чужїй нам зорі,
Тужно блимає світло різдв'яне...
Вицвітає у тиші в просторі
Давня мрія, що ввік не зів'янє.*

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР

Дня 23 жовтня філядельфійський Відділ ОЖ ОЧСУ відзначив товариським вечором секретарку Відділу подругу Марію Романенчук, яка сповідала це завдання зразково впродовж довгих 15 років. На цю честь при гарно прибраних столах з квітами відбулася коротка, забарвлена щирістю і товариською сердечністю, програма.

Голова Відділу Любі Сілецька з'ясувала причину цього неофіційного „ювілею”, згадавши про цьому заслужених інших членкинь, особливо з господарської референтури, без якої, як вона висловилася, не була б можливою ніяка діяльність — політична та культурна. Закінчила своє слово грімким „Слава” для Марійки Романенчук.

Тоді „артистка” відділу Дора Волянюк, за висловом голови, не лише „галтер басіс” у нашому хорі, але й декламаторка та обдарована драматичним талантом, відчитала азербайджанську казку про Ільяса, яка своїм глибоким філософським змістом та цікавою формою захопила присутніх.

Потім присутні вислухали короткий фельетон на актуальні теми Оксани Керч, а тоді хор Відділу відспівав декілька пісень. Товариський вечір закінчився кавою з солодким, а обдарована гарними подарунками „ювілятка” — образом, книжкою та квітами — сердечно подякувала своїм подругам за

„ПОЕТЕСА МАРТА ТАРНАВСКАЯ”

Під таким заголовком помістив Євгеній Дімер в „Новом Русском Слове” 25 березня 1983 року статтю на півгазетній сторінки про те, що „в Клубі російських письменників” у Нью-Йорку вже виступали І. Єлагін, Б. Філіппов, та ін., а тепер „Клуб відвідала „іноязична гостья” — „українська поетесса Марта Тарнавська із Філядельфії. Поміщена її біографія й бібліографія, докладні ін. дані, в тому її про нагородження на конкурсі ім. Івана Франка в Чікаго, відгуки про її твори тощо, а також переклади двох віршів на російську мову пера Валентіна Сінкевича. Особливо припав довгодоби вірш „В моєй судьбі був тоже Бабий Яр”, в перекладі В. Сінкевича, надрукований в „НРСлові”.

В одному з віршів М. Тарнавська згадує „седобородого Корнякта” — будівничого вежі у Львові. Євгеній Дімер, пишучи, що „М. Тарнавська, перш за все, це представниця всього людства — усіх землян”, однак зазначив, що „Корнякт — грек”... Хіба б міг українець збудувати вежу?...

„НРСлове” назвало такі пресові видання, в яких друкується Марта Тарнавська: „Сучасність”, „Нові Дні”, „Свобода”, а з критиків цитує Костюка та І. Качуровського. Завидна обізнаність п. Дімера, або „НРСлова”, або таки ж самої „іноязичної гостьї”...

Надія Наум

признання. Рівночасно відзначено діяльність імпрезової референтки С. Куліш за довголітнє працю на тому пості, якого прохаемо піколи не залишити!

И.И.

Радісних свят Різдва Христового і успішного, щасливого Нового Року бажають Шановним Читачам журналу

Редакція і Адміністрація „Вісника”

Проф. І. Левадний

КИЇВ У 1943 РОЦІ

(40 років тому)

Новий 1943 рік зустріли кияни в обличчі невідомого майбутнього, відчуваючи наближення надзвичайних подій, що мали принести кардинальну зміну сучасної ситуації. Перебіг військових операцій на всіх фронтах у попередньому році наочно переконав, що німці-фашисти війни не виграють. Про це свідчили фронтові звідомлення, які ставали для них усе трагічнішими, і поведінка гітлерівців на Україні, як окупанта, показала, що їхня війна — безперспективна. Бундючий похід на Сталінград, що у висліді мав схилити до ніг гордого фюрера місто Сталіна і опанувати берег Волги, а тим самим спинити доставу з Баку до Москви водним шляхом нафти, — армія генерала Паулюса сама опинилася у перстні оточення і однажды оборонялась, а збанкрутілий фюрер не мав з чим прийти їй на допомогу.

Новий Рік ламав останні зусилля оточених під Сталінградом німців оборонятись. Але вичерпались вогнепальні засоби і харчі.

У дніях 26 січня-2 лютого німці здалися. Але звідомлення з головної квартири фюрера повідомляло: „Оточена під Сталінградом 6-та армія генерала Паулюса після довгого і впсрого спротиву загинула”.

Почався наступ зі сходу на Лівобережжя. 16 лютого большевики здобули Харків і в роковині Червоної армії 23 лютого влаштували там параду, та налетіли німецькі літаки і розігнали учасників „Свята”. Щойно 15 березня німці знов зайняли Харків.

У міру своїх фронтових невдач німецька влада все більше стала давати полегші в українському національно-культурному житті, загравати з населенням, яке відкидало в своїй масі і Берлін і Москву.

У березні в Києві відкрився новий театр під назвою „Дніпротеатр”. Приміщення від одержав у Троїцькому Народному Домі, де до революції грав театр Миколи Садовського, а перед війною містилась Українська музична комедія.

Для відкриття новий театр поставив п'есу „Сорочинський ярмарок” Старицького за Гоголем. Дальший репертуар складали опера „Запорожець за Дунаєм” Гулака-Артемовського, п'еса „Назар Стодоля” Шевченка, оперети „Жайворонок” Легара і „Циганський барон” Штравса.

З нагоди 30-ліття смерти Лесі Українки в залі колишньої Київської другої гімназії, яка в часі української державності була першою з гімназій Києва, що перейшла на українську мову викладання, — відбулась двадцята наукова конференція. За президіальним столом сиділи дві сестри Лесі Українки: Ольга Косач-Кривенюк і Ізидора Косач-Борисова. Місцеві науковці виголосили кілька доповідей про творчість Лесі Українки, а поети і літератори читали свої твори на честь покійної поетеси.

Серед доповідей первого дня одна мала назву „Образи античних героїв у творах Лесі Українки” і доповідати мав горезвісний запроданець гітлерівцям, редактор „Нового Українського Слова” професор Кость Штепа. Але коли він підійшов до катедри, з залі зачунали голоси: „Геть! Ми не слухаємо Штепи!” Особливо протестував професор Шершавицький, що здався закидав Штепі надмірне вислужництво перед німцями на шкоду українським інтересам. З залі демонстративно вийшла дружина професора Тимченка, який за чутками впав жертвою репресій ніби то внаслідок доносу Штепи. Вийшли теж інші особи. Але Штепа таки виголосив свою доповідь і дальша програма відбулася без інцидентів. Наступного дня Штепи вже не було в залі, і в його газеті ні про цей випадок, ні взагалі про конференцію не було ніяких згадок.

З управи Київського Будинку Вчених професора Шершавицького повідомили, що гестапо цікавиться причинами його виступу проти Штепи. На це професор відповів, що якщо гестапо хоче про це знати, нехай спитає його і він зможе це пояснити. Але на цьому все і скінчилось.

Тим часом фронт нестримно котився зі сходу на захід і наближався до Києва. Німці постійно відходили. Київ стали сповнювати втікачі з сोєцько-большевицьких районів. Головна квартира фюрера повідомляла: „Місто Харків, яке протягом цієї війни кілька разів переходило з рук у руки, залишено після знищення всіх важливих військових і стратегічних об'єктів”.

Здалека вже долітав в українську столицю гуркіт гармат. Повітряні бомбардування Києва ставали все частішими. З пропагандистською метою німці влаштували багатолюдний похорон жертв бомбардування.

Оперовий сезон у Києві відкрився в атмосфері розгубленості. На початок сезону готовувались дві опери Вагнера, „Тангейзер” і „Лвоенгрін”, обидві на німецькій мові. Але була здійснена постанова лише „Тангейзера”. Вистава вражала розкішним оформленням і вбранням. Це було остання опера постава за німецького „хазайнування” в Києві.

А фронт валився. В Києві стала паніка. Люди почали втікати, хто куди міг. Першим утік редактор „Нового Українського Слова” Кость Штепа. Його втеча викликала здивування та іронічні реplіки німецької військової влади, яка говорила, що редакторові газети годиться би бути в загроженому місті до кінця і своїми статтями заспокоювати населення та протидіяти панічним чуткам. Німці завважували, що в них капітан залишає тонучий корабель останнім.

Місто було сповнене відступаючого німецького війська. Мешканців Києва примусово гнали на околиці копати протитанкові пастки і будувати фортифікаційні споруди.

Святкування других роковин здобуття Києва відбулось у західнім передмісті, у Святошинському районі.

Фронт посувався все ближче. 21 вересня большевики здобули Чернігів, 23 вересня — Полтаву, 26 вересня підійшли до Дніпра і 29 вересня зайняли Кременчук.

Німецьке військове командування Києва сповістило, що правий берег Дніпра буде схронятись і видало наказ усьому населенню міста, за винятком найвіддаленіших західних околиць, залишити свої мешкання і евакуюватись

протягом двох днів, продовживши цей термін ще на один день.

Евакуація йшла повним темпом. Тривав грабунок київських музеїв, картинних галерій, бібліотек.

Інтендант (директор) Київської Опера нацист Вольфганг Брюкнер пограбував театральне майно, забрав найкращі декорації, костюми, нотний матеріал і повіз усе це до Кенігсбергу, де був диригентом оркестри місцевої філармонії до призначення його на посаду в Київ. У перші дні по поверненні до Кенігсбергу Брюкнера на вулиці з мисливської рушниці, як хижого звіра, застрілив його власний оркестрант, якого Брюкнер звільнив з праці за неприхильне ставлення до нацистського режиму. Після здобуття советами Кенігсбургу в 1945 році все майно Київської Опера було повернено назад до Києва.

Але не скрізь вдалось виявити пограбовані речі. З Київського музею мистецтв серед інших скарбів німці вивезли чудовий образ видатного українського мистця-портретиста Дмитра Левицького, — единого не лише з України, а і зі всіх слов'янських народів артиста-малляра, якому припала виняткова честь бути репрезентованим у паризькому Люврі. Цього вивезеного образу досі не пощастило розшукати.

В київському палаці партії, побудованому на схилах Дніпра, відступаючі німці поскидали всі мармурові плити, якими була облицьована будівля, зняли різьблені двері, кришталеві вікна, поздирали паркети і все це повезли до Німеччини.

З виселенням мешканців по безлюдних вулицях спорожнілого Києва ходили лише вартівники.

Газета „Нове Українське Слово”, на чолі з новим редактором-німцем, переїхала до Житомиру, звідки в 1941 році під свою первісною назвою „Українське Слово” вона приїхала до Києва.

7 жовтня Червона армія перейшла Дніпро і створила пляцдарм на його правому березі, на північ від Києва. Гуркіт гармат з-над Дніпра все зростав. Стрільна падали вже на вулицях міста. Наприкінці жовтня ще перед здобуттям советами Києва відновила своє видання вже на

терені Київщини київська газета „Пролетарська Правда”, що протягом двадцятьох років (1921-1941) виходила в Києві і тепер вийшла знов під зміненою назвою „Київська Правда”.

Про обставини здобуття Києва оповідав український перекладач при німецькому військовому штабі Жмурко. В перших днях листопада в боях коло Києва в німецький полон потрапив советський полковник. 5 листопада його переслухували в німецькому штабі. Полковник зізнав, що советські війська під Києвом дали зобов'язання до роковин жовтневої революції здобути Київ, як „подарунок Сталінові на свята”. Оскільки Жовтневі роковини припадали на 7 листопада, за словами полковника, кожночасно можна було сподіватись штурму міста.

Але застереження полковника викликали лише зневажливий сміх німецьких штабових старшин.

Після переслухання старшини мали добрий обід з випивкою і після того перекладач Жмурко поїхав на своє мешкання у Святошине, на західному передмісті Києва. Вікна з його мешкання виходили просто на шосе, що вело з Києва до Житомира. Перекладач мав для свого вжитку авто і з ним був кожночасно варговий шофер.

Втомлений після обіду і напоїв Жмурко приліг відпочити і задрімав. За якийсь час його збудив шум і скрігіт заліза, що доносився з вулиці. Жмурко встав та підійшов до вікна, яке виходило на шосе, і побачив, що по шосе з Житомира в напрямі на Київ катяться танки. Червоні п'ятикутні зірки на гарматних вежах свідчили, кому ці танки належать.

Перечикавши, поки вони пройшли, і не бачачи більш інших, Жмурко і його шофер стріміголов всіли в своє авто, що стояло на подвір'ї, і минуючи шосе, бічними вузенькими, покрученими вуличками околиці, по яких не міг би проїхати танк, вибрались з передмістя і на повну швидкість помчали на південний захід, у напрямі на Вінницю.

А на вулицях Києва було замішання. Німецькі обози ще не вийшли з міста, як советські танки були вже на київських вулицях. На щастя німців, це була лише одинока танкова колона, що прорвалась у Київ. Танки пройшли в

центр міста і зупинились на колишній Хрецьницькій площі, яку потім кілька разів переіменували і яка зараз носить назву площа так зв. Жовтневої революції. Там танкісти на чолі зі своїм командиром Шелудьком вийшли назовні. Раптом залунали сальви німецьких рушниць. Шелудько загинув. Решта танкістів не хотіла вступати в бій, вони всіли в свої танки і подалися назад, поза Київ.

Лише наступного дня, 6 листопада советські війська ввійшли в Київ з заходу, звідки їх ніяк не очікували німці, побудувавши споруди і виривши прогитанкові ями зі сходу. Так 6 листопада совєти здобули Київ, на один день скоріше від обіцянної Сталінові дати.

В Москві біля Кремлівських мурів було дано артилерійський салют з 21 постріла на честь здобуття Києва. На урочистому засіданні в Москві з нагоди роковин Жовтневої революції Сталін назвав 1943 рік — роком корінного злому у війні.

Київ став приходити в себе після переходу фронту. Примусово виселені з міста мешканці почали повернутись у свої будинки, але не всі, бо інші — втікали геть.

По всьому місті почепили коробки розміру поштових скриньок, в які кожний мешканець запрошувався вкидати свої зажалення чи заяви. За кілька днів ці коробки були переповнені. Були там і доноси сексотів Москви.

Почалися арешти і страти людей під закидом співпраці з німцями. Оперових артистів, які співали за німців у Київській опері, вислали на Сибір обслуговувати концертами ешелони советських військ, що відправлялися на Далекий Схід для укріплення кордонів перед очікуваним вступом Японії у війну проти Росії.

Всім киянам наказали збиратись по місцях, де вони працювали перед приходом німців, хочби ті підприємства чи установи ще не діяли, і складати списки на одержання хліба.

Був влаштований масовий „суботник” на Хрещатику, яким започатковано очистку цієї головної магістралі міста від руїн. У суботнику про людське око взяли участь і всі партійні провідники. Учасники суботнику розчищали згарища і руївища, збирали та зносили на носилках цеглу, і складали на купу, а потім

у тачках і візках звозили у певні місця. Носили теж крокви, балки, бруси, сволоки зі зруйнованих будинків. Ні тягарових авт, ні будь-яких інших засобів механізації не було, як не було навіть кінського транспорту. Все це таскали на руках, ручно возили тачки і візки.

Пізніше такі суботники стали уряджуватись часто. Віdbudovuvati було що. За роки війни в Києві було зруйновано 800 підприємств, 940 будинків державних і громадських установ, 140 середніх та інших шкіл, 4 палаці культури, всі клуби, кіно-театри, більшість бібліотек, всі залізничні мости через Дніпро, на Хрещатику знищено 324 будинки, зруйновано цирк, театр Червоної армії, театр Юного глядача, консерваторія, театральний інститут; від пожежі крім Хрещатика, дуже потерпіли вулиці Прорізна (Свердлова), Миколаївська (Карла Маркса), Лютеранська (Енгельса), Інститутська (Жовтневої революції), Пушкінська, Фундуклеївська (Леніна), Велика Васильківська (Червоноармійська). Загальна втрата житлової площини в Києві в 1943 році становила 42,5 відсотки довбонного житлового фонду.

З любов'ю до своєї столиці, кияни власними руками відновлювали все це, хоча радості було мало...

Окупант змінив окупанта.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ! ПЕРЕДПЛАТИТЬ „ВІСНИК” ООЧСУ ДЛЯ ВАШИХ ЗНАЙМОМІХ АБО ДРУЗІВ! ДОПОМАГАЙТЕ ПОШИРЮВАТИ ЗА ОКЕАНОМ СЛОВО УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ!

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА ПОМОЧ ІДЕ НЕ ЛІШЕ ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ, А Й ПАТРІОТИЧНА. СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УНПОМОЧІ!

ЧИТАЙТЕ, ПОШИРЮЙТЕ „ШЛЯХ ПЕРЕМОГИ” І „НАЦІОНАЛЬНУ ТРИБУНУ” — ГОЛОС УКРАЇНИ, ЯКА НІКОЛИ НЕ СКОРИТЬСЯ МОСКОВСЬКУМ ОКУПАНТОВІ!

СТОЛІТТЯ „ОРІСНТ-ЕКСПРЕС-у”

Сто років тому — 5-го червня 1883-го року, перший міжнародний люксусовий поїзд Оріснт-Експрес (Експрес на Схід) здійснив свою поїздку. Це був справжній міт модерніх часів, передвісник швидких європейських поїздів, який інспірував численних письменників.

Від 1977-го року прямеолучення між Істанбулом і Парижем було перерване, але все ж таки можна було туди проїхати пасажирами пересідані у Венеції. Сьогодні експрес лутиє тільки Відену.

Чар цієї поїздки списали численні журналісти і письменники, які від інавгураційної поїздки радо беруть участь у подорожі, між ними Валері Марбо, Поль Моран, Жозеф Кесел, не поминаючи й Грагама Гріна і Агату Крісті, які змалювали прекрасну софістиковану атмосферу тих поїздок, в яких Захід стрічається зі Сходом. Подорож триває три дні і одну ніч. Компанія забезпечила подорож бездоганною вигодою, даючи вперше комбінації подорожнього вагону-ресторану та спального. Це була правдива палата на колесах.

Від самого початку цей поїзд для зв'язку між Парижем, Віднем й Істанбулом, проходив ділинкою Дунаю, між Францією і Балканами, обходив Альпи з півночі. Тоді ще не було можливим відбудти подорожі без пересідки. Вже поза Букарештлом поїзд зупинявся в Гіоргію на Дунаю, і подорожні переplivали ріку поромом, а потім поневно брали поїзд до Варні над Чорним морем. Звідти морський перевіз їх лучів з Істанбулом. Уся поїздка тривала 82 години.

Щойно від 1889 р. зміг Сріннт-Експрес сполучувати прямо Істанбул з Парижем впродовж 62-ох годин часу. У 1906 р. відбулося завершення будови тунелю Сімплон, який проходить під Альпами в напрямі Італії. Це дало можливість скоротити дорогу шляхом з півдня. Через спротив австро-угорського уряду цей проспект був здійснений як ідея кінці Першої світової війни.

Від 1919 р. введено в службу новий поїзд Сімплон-Сріннт-Експрес, який ішов до Атен й Істанбулю, через Мілан, Венецію, Загреб і Белград.

Після Другої світової війни цей престижевий поїзд „гарної епохи” став доступнішим звичайним людям. Хоча зник люксуе, все-таки зберігся космополітичний характер експресу та його зрізничкована клієнтея, як постійно відновляється у подорожках.

Конкуренція літаків, політичні труднощі новоеного часу, а головно еволюція в звичаях приискорили занепад цієї „палати на колесах”, міт якої житиме дальше, навіть якщо наша дійсність втратить трохи чару. (О.Р.).

**„ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ ХРИСТИЯНСЬКОЇ
УКРАЇНИ”**

(Копія з промови на радіоавдіції Визвольного Фронту „Вечірня Трибуна” в Чікаго 26 вересня 1983 р. Керівники-промовці: Любомира та Василь Палагнюки).

Кожному присміно отримувати пошту-листи від добрих друзів. А ще більшою присміністю є, коли пошта принесе нову книжку, нову наукову чи літературну працю відомого українського науковця чи письменника. Цього тижня ми мали таку присміність, коли отримали нову наукову працю засłużеного українського публіциста, інженера Антона Кущинського: „Державний герб Християнської України” — до тисячоріччя хрещення Русі-України. Видання Українського Вільного Козацтва в Чікаго, року 1983-го. Високої якості пам'яр, 80 сторінок змісту, з 27 ілюстраціями. Обкладинка прикрашена кольоровою світлинною ікони-мозаїкою хрещення Русі-України, а в центрі — проект кольорового образу державного герба України (згідно із геральдичними приписами про герб).

Зміст книжки складається з наступних розділів: Вірність Хресту — веде до перемоги. (Вступне слово бл. п. проф. П. Бабяка). Державний герб... (Слово присвяти автора книжки). Праісторія тризуба. Символічні значення тризуба. Герби Української Княжої Держави. Герби Гетьмансько-Козацької Держави. Історія і закони про тризуб, як державний знак відродженої Української Держави 1917-1919 рр. Історичні та ідеально-християнські мотиви зображення тризуба з хрестом. Про емблеми тризуби без хреста. Слово на закінчення. Почитання Святого Хреста (З проповіді о. протоієрея Ф. Білецького. „Хрест” (Уривок із вірша Івана Франка), „Київ” (Вірш о. Василя Приймі)). Використані джерела — 45 назв.

Праця наукова, обґрунтована джерельними матеріалами, є вкладом в українську історичну науку з нагоди тисячоріччя Хрестення України.

Ціна книжки 6 доларів з пересилкою. Адреса:

Ukrainian Cossack Brotherhood
2346 West Rice Street
Chicago, Ill. 60622 U.S.A.

ПОНЕВОЛЕНІ НАРОДИ ДАЮТЬ ЗРАЗКИ
ГЕРОУЧНОЇ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОЛОНІЯЛІЗМУ
РОСІЇ

Ярослав Стецько

ЧЕРВОНИЙ ЧЕРВЯК У АНГЛІЙСЬКОМУ ЦЕНТРІ

Минулого року англійська поліція заарештувала шпигуна Г. Прайма, який передавав до СССР впродовж 14 років таємні документи з діяльності військової комунікації та підслухової апаратури. Однак, англійська розвідка має підстави припускати, що в тім Комунікаційнім Центрі сидить іще один „червоний черв'як”-шпигун. Комісія Безпеки провадить дальші слідства, а поки що всіх працівників того Центру беззрівненно обшукають, заки вийдуть із бюр додому.

ЩО ДІСТЬСЯ В НІКАРАГВІ?

Пресовий орган пастора-антикомуніста Віормбрандта, англомовний „Голос Мучеників” повідомив у ч. 6 з 1983 року, що в захопленій у комуністичні руки південноамериканській країні Нікарагві режим заборонит Моравські церкви утримувати школу і шпиталь, священиків розігнав, усе добро — конфісковане. Замість учителів релігії наставлено в 1983 році учителів-комуністів із Куби. Серед непокірного червоним племенем Москіто були величі арешти і розстріли. Режим зачинив 55 церкви і конфіскував усе їхнє майно.

Також Протестантські церкви частково вже зачинені та підпадають постійній критиці. Режимники називають вірників „фанатиками” та обіцяють „ще більше боротися проти фанатизму”.

Організація пастора Віормбрандта перекинула (нелегально) в Нікарагву релігійну літературу мовами еспанського і Москіто, а також книжку під назвою „Куди запроваджує піляхи Маркса і Леніна?” — з критикою комуністичного псевдовчення.

Встане правда, встане воля
І Тобі Одному
Помоляться всі язики
Во віки і віки,
А поки що — течуть ріки,
Криваві ріки ...

Тарас Шевченко

ВІДЗНАЧАЮЧИ 40-ЛІТТЯ СТВОРЕННЯ
АБН, ПЕРЕДАЙМО І НАШУ ЛЕПТУ НА
ДІЯЛЬНІСТЬ АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОГО
БЛЬОКУ НАРОДІВ В ІМ'Я
ПРИШВІДЧЕННЯ ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ
ТА ІНШИХ ПОНЕВОЛЕНІХ НАРОДІВ!

Іларіон Хамара

ЧИ МОСКВИНИ БУЛИ ТВОРЦЯМИ КІЇВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ „РУСИ”?

Російська (московська) історіографія, а за нею всякою роду публіцисти, вперто стоять на засаді єдності Руси, мовляв, складеної із народів суздальсько-московинів, білорусів і українців. Вони зфальшували історію, яка каже нам щось протилежне.

Цим історичним дослідженням з доступних історичних джерел я зробив доходження, що москвини не були творцями староукраїнської Держави Київської Руси, і що ніколи не було будь-якої „колиски” слов'янських племен з однією мовою й культурою.

За грецько-візантійськими та арабськими джерелами знаємо, що на наших землях України ще в IV віці до Христа були сармати. В III віці — германські племена готи. Готи створили велику державу, але їх вигнали анти й гуни, об'єднавшись довкола легендарного Атили, що рушив на підбій Заходу й досяг передмістя Риму. Ті народи безслідно не пропали. Наука каже, що нашими праਪредками були анти, і найновіші археологічні розкопи це підтверджують.

Розселення слов'ян припадає десь на добу т.з. ввеликої мандрівки народів. Чи ті слов'янські племена були одномовні, ми не знаємо, але вони гуртувались за зрозумілим мовним принципом родів. Ми й тепер знаємо, що всі слов'янські народи поміж собою близькі до зрозуміння й виміні думок, хоча говорять різними слов'янськими мовами.

Літописець у „Повісті” черноризця Теодосієвого монастиря Печерського про минулі літа, відки пішла Руська земля, розповідає таке: „Слов'яни жили над Дунаєм, вони розійшлися й прийняли різні назви: на Моравії називалися морав'янами, інші чехами, інші сербами, інші хорватами, ті, що над Вислою, звалися ляхами, ті, що осіли над Дніпром, звались полянами, ті, що над Прип'яттю — дреговичі. Перечисляючи племена, що осіли на Сході Європи, літописець цілком не згадує про московських предків „в'ятачів”, а лише про українські й

білоруські. Це свідчить, що нашому київському літописцеві московські предки були чужі. Про плем'я полян літописець каже: „Мають звичай лагідні й сумирні супроти невісток і сестер, супроти батьків і матерів”, „Деревляни ж жили по-звірячому, як худоба, вони вбивали один одного і їли всяку нечисть”. Даліше літописець згадує й про предків москвиців, що вони — від ляхів: „Два брати, Радим і В'ята, прийшли зі своїми родами та осілись: Радим у поріччі Сожа, а В'ята — Оки на Північ від племен, що осіли над Дніпром і Прип'яттю. Радимічі й В'ятачі — предки москвиців, мали та-кійсамій звичай, як деревляни”.

Московський професор Ключевський в „Краткому його пособнику” історії говорить: „Розмущуючи слов'ян, літописець розповідає, що були в ляхів два брати Радим і В'ята, які прийшли зі своїм родом та оселились у поріччі Сожі й Оки. Оселення цих племен за Дніпром доводить, що їх прихід був останнім і місця на правому боці Дніпра не було”. (Подано за „Історією” Романа Млиновецького).

Митрополит Іларіон (проф. д-р Іван Огієнко) у праці „Постання української мови” („Віра й Культура”, рік 1963 ч. 1 /121) за „Початковим Літописом” подає розселення слов'янських племен, що лягли в основу народу українського, так: „1) поляни — над Дніпром, 2) деревляни — в лісах по Горині, Прип'яті й Дніпру, 3) сіверяни, сівера — по Десні, лівих допливах середнього Дніпра, 4) уличі — між Дністром та Бугом, 5) тиверці — на північний Захід від уличів, над Дністром аж до моря, 6) дуліби, волиняни — по горішнім Західнім Еузі, 7-8) хорвати й лучани — в Галичині, їх року 981-го князь Володимир прилучив до своєї держави. Літописець твердить, що кожне з них жило своїми звичаями й обичаями. Процес формування племен українського народу затягнувся аж до віку IX, X, і XI, коли остаточно створився племенний український народ.” (закінчення в герговому гислі.)

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО КРАЩОГО ЗАВТРА!
УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ ПЕВНІСТЬ

SECURITY SAVINGS & LOAN ASSN.

936 N. Western Ave., Chicago, Ill. 60622

312-772-4500

ФІЛІЯ:

**2166 Plum Grove Road, Rolling Meadows, Ill. 60008
312-991-9393**

- В «Певності» Ви одержуєте найвищі відсотки на всіх родах ощадностей, нараховувані щоденно від дня вкладу до дня вибору й виплачувані квартально.
- В «Певності» Ви одержуєте відсотки від відсотків.
- В «Певності» Ваші ощадності обезпечені Федеральною Агенцією до суми 100 тисяч доларів.
- В «Певності» Ви можете відкрити пенсійні конти, т.зв. IRA і Keogh, чекові конти та користати з першою депозиту пенсійних чеків.
- В «Певності» є до Вашої диспозиції різного рода щадничі Сертифікати.
- В «Певності» є вогнетривалі скриньки для перевозування цінних речей.

**ЩАДІТЬ І ПОЗИЧАЙТЕ В УКРАЇНСЬКІЙ ЩАДНИЦІ «ПЕВНІСТЬ» —
НАЙБІЛЬШІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВІЙ УСТАНОВІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!**

**ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА
КООПЕРАТИВА СУМА**

В ЙОНКЕРСІ, Н. Й.

ВИДАЄ ПОЗИЧКИ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ; СЛУЖИТЬ: ДОБРИМ І ДЕШЕВИМ КРЕДИТОМ, ГРОШОВИМИ ЧЕКАМИ; УДІЛЯЄ НАЙДЕШЕВШИЙ КРЕДИТ НА АВТА, МОРТГЕДЖІ, ремонт домів, меблі, шпитальні рахунки, вакації, весілля та інші цілі.

СПЕЦІЯЛЬНИЙ КРЕДИТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ
Майно кожного вкладчика чи позичкодавця забезпечено.

Приймає ощадності і платить 7% дивіденди
Безплатне забезпечення ощадностей

Безплатне життєве забезпечення
до 2,000 дол.

Адреса:

SUMA (YONKERS)

FEDERAL CREDIT UNION

301 Palisade Ave. Yonkers, N.Y. 10703
Tel.: 914-965-8560

СТЕЙТОВА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

„БУДУЧНІСТЬ”

У ДЕТРОЙТІ

СЛУЖИТЬ СВОІМ ЧЛЕНАМ ТА ОРГАНІЗАЦІЯМ ДЕШЕВИМ І ВИГІДНИМ КРЕДИТОМ. НИЗЬКОВІДСТОКОВІ ПОЗИЧКИ НА АВТА, ДОМИ, НАПРАВУ ДОМІВ, МЕБЛІ, ВАКАЦІЇ, ШПИТАЛЬНІ РАХУНКИ І Т. П. ПОЗИЧКИ (КРІМ МОРТГЕДЖОВИХ) ЗАБЕЗПЕЧЕНІ ДО 10,000 ДОЛ. БЕЗПЛАТНО ДЛЯ ПОЗИЧКОДАВЦЯ. ВІД ВКЛАДІВ ПЛАТИТЬ 5½% ДИВІДЕНДИ

Вкладчики мають безкоштовне життєве забезпечення до висоти 2,000 дол.
Ощадності забезпечені до всякої висоти.

Future Credit Union of Detroit

4641 Martin Ave., Detroit, Mich.

3011 Caniff, Hamtramck, Mich. 48212

Tel.: 843-5411

Панько Незабудъко

ПОЛІТИЧНА АРИТМЕТИКА

(Фейлетон)

У політичному житті народів світу застосовується аритметика, залежно від вдачі і природної жилки даного народу. Одні звикли до додавання, другі мають природний нахил до відіймання; інші залюбки стаються займатись множенням; є й такі, що вдовольняються дробами чи навіть звичайним зером.

Москалів, мабуть, жодна сила в світі не навичить позбутися звички відіймати й додавати. Що певен час відіймають державну незалежність в інших і додають їхню територію до своєї, а вдома в себе — відіймають у підбитих ними народів національну свободу, рідну мову, культуру, історію і додають історію інших — до своєї. Також залюбки відіймають наукові й культурні досягнення інших і пришивають-додають їх до своїх.

Німці також любили відіймати від інших й додавати собі, але тих уже провчили так, що від додавання відпала їм охота плюс, хоч- не хоч, а мусять ділитися.

Американці дуже люблять додавати іншим, відіймаючи у себе. Повсюдя додають до дірявих торб своїх прошаків, відіймаючи в себе самих, і кінця тому не видко, а вислід із того такий, що додають собі щораз більше ворогів.

Англійці, французи, еспанці, голландці і португалці силою історичних обставин навчились лише відіймати. Від закінчення останньої світової війни геть повідіймали собі свої колонії.

До того американці, англійці і французи мають ще деякий нахил до ділення, і так поділили Німеччину, Корею, В'єтнам.

Всі азійські народи, особливо ж китайці, засвоїли собі мудрість множення: множаться так, що аж наганяють чимало страху іншим, а особливо москалям.

А нас, українців, природа-мати наділила талантом ділення. Ділимось споконвіку, роздрібнююмося і на двое, і на троє, і навіть на четверо, а то й

більше, і в політичному житті, і в церковно-релігійному, і в громадському, і культурному, і навіть у науковому житті. Наслідком такого природного нахилу маємо щось чотири політичні центри, по два громадські сектори в Америці, Вел. Британії, Франції, а на церковно-релігійному полі поділені на православних, католиків та евангелістів, а далі православні поділені на чотири метрополії, католики — на старо- й новокалендарників та прыхильників і противників Патріярхату. Навіть нечисленні т.зв. рунівисти, і то вже встигли поділитись між собою. В культурному житті маємо АДУК і „Слово”, щоправда, трохи притихлих культ-обмінників з УССР і противників його, а в мовному відношенні то поділені так, що трудно знайти в тому кінець: правдива вавилонська вежа, поєдно різних „правописів”... Маємо навіть поділ у науковому житті, на УВАН і НТШ; інакше співає УВУ, а інакше — „наш” Гарвард: одні науковці доводять, що ми прастара культурна нація, інші кажуть, що без греків чи варягів ми були б дикунами, а Пріцак наперекір усім доводить, що есі ми — взагалі турки...

Кожне наше політичне середовище вважає своїх діячів великими цифрами, а ось, т.зв. „правопорядники в УККА” лебедять, мовляв, Визвольним Фронтом провадить самий „дріб”, а багато з нашого громадянства вважає, що кожний „правопорядник” — зеро без палички, безпорядний і безпорадний.

Поділились ми вже так, що, навряд, чи є така сила на землі суща, щоб зліпила нас докупи, якщо вже і визвольна ідея не всіх об'єднує.

Але... IV СКВУ трохи усіх протверзив...

ЦЕРКОВНІ ГРОШІ — НА „ЧЕРВОНУ РЕВОЛЮЦІЮ”...

На ньюйоркській телевізійній програмі під назвою „60 хвилин” журналіст М. Сейфер з переконанням і знанням справи стверджує, що частина грошей, пожертвуваних людьми в деяких церквах у ЗСА, йде на підтримку про-комуністичних революцій і заворушень. Національна Рада і Світова Рада Церков дістають гроші з „таць” і пересилають їх комуністичним партизанам.

Із Світової Ради Церков вийшла геть Армія Спасіння, а їхню діяльність скритикували грекські спископи.